

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ομήρου, *Ιλιάδα*, I 225-431, Ο λόγος του Οδυσσέα και ο
αντίλογος του Αχιλλέα

Τίτλος:

«*Η πρεσβεία*»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η πρεσβεία

Δημιουργός

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Απρίλιος 2014

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ομήρου, *Ιλιάδα*, ραψωδία Ι στίχοι 225-431, Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα.

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του παρόντος σεναρίου κρίνεται απαραίτητο μαθητές και διδασκων να είναι εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (εφαρμογές γραφείου, διαδίκτυο). Κάποιοι μαθητές επίσης θα πρέπει να μπορούν να χειριστούν βιντεοκάμερα. Ο διδάσκων χρειάζεται να δημιουργήσει εκ των προτέρων μια ιστοσελίδα για το συγκεκριμένο μάθημα στην οποία να αναρτά ο ίδιος τα φύλλα εργασίας και οι μαθητές τις απαντήσεις τους και εν γένει το παραγόμενο υλικό. Οι μαθητές στο παρόν σενάριο καλούνται να ενεργήσουν ως ερευνητές και ο διδάσκων ως καθοδηγητής και συνεργάτης τους. Μετά την πρώτη ανάγνωση που πραγματοποιεί ο διδάσκων στην ολομέλεια, οι μαθητές προσεγγίζουν το κείμενο διερευνητικά, «λύνουν» τα δοθέντα προβλήματα με τη βοήθεια ψηφιακών πηγών και συνθέτουν τη δική τους πληροφορία, την οποία μοιράζονται με τους συμμαθητές τους. Στο παρόν σενάριο οι μαθητές καλούνται να γράψουν κείμενο σε δομικά οργανωμένη παράγραφο, αλλά και ομιλία. Ο διδάσκων λοιπόν πρέπει να ελέγξει κατά πόσον είναι σε θέση να δομήσουν τα αντίστοιχα κείμενα. Τέλος, η σχολική μονάδα πρέπει να έχει εργαστήριο πληροφορικής με υπολογιστές συνδεδεμένους στο διαδίκτυο, έναν προτζέκτορα και μία ή δύο βιντεοκάμερες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με το παρόν σενάριο οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες προσεγγίζουν το ιλιαδικό κείμενο ως προς τη δομή, το περιεχόμενο, τα συναισθήματα των ηρώων και τα ιδεολογικά στοιχεία που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Στη συνέχεια,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

καλούνται να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν μια άποψη σχετικά με τον ομηρικό ήρωα σε οργανωμένη παράγραφο αξιοποιώντας στοιχεία της έως τώρα έρευνάς τους αλλά και στοιχεία από άλλα σημεία των ομηρικών επών (Ιλιάδα και Οδύσσεια). Στην προσπάθειά τους αυτή αξιοποιούν και τις προτεινόμενες ψηφιακές πηγές. Σε επόμενη φάση, οι μαθητές συντάσσουν μια ομιλία-απάντηση στον ήρωα που προηγουμένως μελέτησαν, σε μια προσπάθεια να κατανοήσουν εις βάθος και να βιώσουν τα συναισθήματα των πρωταγωνιστών. Κατόπιν, τη βιντεοσκοπούν, την προβάλλουν στην ολομέλεια και συζητούν αναφορικά με τις αποκλίσεις των λόγων τους από αυτούς των ηρώων, την πειστικότητά τους κ.ά. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές στέκονται κριτικά απέναντι στον ήρωα του οποίου τα συναισθήματα και την προσωπικότητα μελέτησαν και βίωσαν, είναι σε θέση να αξιολογήσουν αντικειμενικότερα τη συμπεριφορά του και να προβούν σε μία πλήρη ηθογράφησή του, ενώ παράλληλα αντιλαμβάνονται εναργέστερα τα στοιχεία που συμβάλλουν στην πειστικότητα ενός προφορικού λόγου.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Από παιδαγωγικής άποψης στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να εργαστούν ατομικά και ομαδικά με υπευθυνότητα και με τον διδάσκοντα σε ρόλο συνεργάτη-συντονιστή προκειμένου να αναζητήσουν τη νέα γνώση, να την επεξεργαστούν και να την αξιοποιήσουν στην πράξη παράγοντας δικό τους υλικό. Ο μαθητής συνεπώς δεν παραμένει παθητικός ακροατής της μαθησιακής διαδικασίας, αλλά αλλάζει ταυτότητα και μετατρέπεται άλλοτε σε δέκτη, άλλοτε σε ερευνητή, άλλοτε σε πομπό και άλλοτε σε δημιουργό της πληροφορίας, αναπτύσσοντας περισσότερα του ενός είδη νοημοσύνης (Gardner 1983). Το ιλιαδικό κείμενο στο συγκεκριμένο σημείο αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία να κατανοήσουν σε βάθος οι μαθητές ταυτόχρονα τόσο την προσωπικότητα και το συναίσθημα του ήρωα, όσο και τις αξίες και στάσεις της ομηρικής εποχής, και κυρίως

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

να συνειδητοποιήσουν ότι αυτοί οι δύο άξονες αλληλεπιδρούν και συνδιαμορφώνονται. Ως εκ τούτου, το να ηθογραφήσω έναν ήρωα είναι πολύπλοκη και πολυπαραγοντική διαδικασία και απαιτεί σε βάθος γνώση των συνθηκών και της εποχής του. Οι έννοιες του σωστού και του λάθους, του δίκαιου και του άδικου επαναπροσδιορίζονται και συχνά είναι υποκειμενικές. Επιπλέον, η ίδια η εκφώνηση ενός λόγου παίζει καθοριστικό ρόλο στην πειστικότητά του και συνεπώς η ρητορική δεινότητα καλλιεργείται.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να αντιληφθούν τις αξίες και τα ιδεώδη του ομηρικού ήρωα.
- Να κατανοήσουν τους παράγοντες που συνθέτουν την προσωπικότητα και επηρεάζουν τα συναισθήματά του και να κατανοήσουν τις αλλαγές στη συμπεριφορά ενός ανθρώπου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να αντιληφθούν τη δομή ενός πειστικού λόγου και να συντάξουν και οι ίδιοι μία ομιλία.
- Να συντάξουν οργανωμένη δομικά παράγραφο.
- Να εντοπίσουν τα επιχειρήματα σε ένα κείμενο.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν μια άποψη με επιχειρήματα.
- Να εμπλουτίσουν μια άποψη με στοιχεία που θα βρουν σε άλλα σημεία του ιλαδικού κειμένου. Επομένως, να ερευνήσουν άλλα χωρία ενός διδαγμένου κειμένου αναζητώντας μια διαφορετική πληροφορία σε αυτά.
- Να συναισθανθούν τους ιλαδικούς ήρωες του αποσπάσματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να βιντεοσκοπήσουν μία ομιλία και κατόπιν να την επεξεργαστούν/σχολιάσουν.
- Να συγκρίνουν τους λόγους που διάβασαν με αυτούς που δημιούργησαν και να αιτιολογήσουν τις διαφοροποιήσεις.
- Να κατανοήσουν τους παράγοντες εκείνους που κάνουν έναν λόγο πειστικό.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να συνεργαστούν σε ομάδες.
- Να πάρουν πρωτοβουλίες ερευνώντας πηγές και προσεγγίζοντας μόνοι τους την νέα γνώση.
- Να οξύνουν την παρατηρητικότητα τους.
- Να καλλιεργήσουν τις κιναισθητικές τους δεξιότητες μέσω της δραματοποίησης.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα αποτελούν ένα εξαιρετικό παράδειγμα, για να διδάξει κανείς την πειθώ στον προφορικό λόγο. Εκτός αυτού όμως, η προσέγγιση και κατανόηση αφενός των αξιών της εποχής και αφετέρου της προσωπικότητας του κάθε ήρωα συμβάλλει στην πληρέστερη σκιαγράφηση του ήθους του. Έτσι, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν, να βιώσουν και να κρίνουν τη στάση και συμπεριφορά τόσο του Αχιλλέα όσο και του Οδυσσέα. Τέλος, η δραματοποίηση, η βιντεοσκόπησή της και κατόπιν η παρατήρηση αυτής αυξάνουν το ενδιαφέρον και την κινητοποίηση της πλειοψηφίας των μαθητών.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το απόσπασμα της ραψωδίας [I 225-431 της Ιλιάδας](#) του Ομήρου, στο οποίο βασίζεται το παρόν σενάριο, συμπεριλαμβάνεται στη διδακτέα ύλη σύμφωνα με το [Πρόγραμμα Σπουδών \(ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ\)](#). Επιπλέον, το παρόν σενάριο συνδέεται με τους διδακτικούς

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

στόχους της αντίστοιχης ενότητας, όπως διατυπώνονται στο [βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σ. 56-57) και οι οποίοι είναι οι μαθητές:

- Να εκτιμήσουν έμμεσα από το λόγο του Οδυσσέα, τον ηρωισμό και την αξία του Αχιλλέα.
- Να χαρούν τη ρητορική δεινότητα του Οδυσσέα, παρακολουθώντας τη διάρθρωση του λόγου του, και να διαπιστώσουν μέσα από την απάντηση του Αχιλλέα ότι ο Πηλείδης δεν ήταν μόνο έργων πρηκτήρ, αλλά και λόγων ρητήρ.
- Να ξαναδούν στο προσκήνιο τον πρωταγωνιστή του έπους και να διαπιστώσουν ότι ο θυμός του, που ρίχνει τη σκιά του σε όλα τα επεισόδια που έχουν παρακολουθήσει μέχρι εδώ, παραμένει αμείωτος.
- Να γνωρίσουν καλύτερα τον Αχιλλέα, να συμπληρώσουν την ηθογράφησή του και να συνειδητοποιήσουν την αποφασιστική σημασία της παρουσίας του στη μάχη.
- Να συζητήσουν σχετικά με τον ρόλο που είχαν στην ομηρική κοινωνία οι αξίες του δικαίου, της τιμής, της αγάπης για τη γυναίκα-σύντροφο, της ειλικρίνειας κτλ.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές θα αναζητήσουν τη γνώση σε ψηφιακές πηγές, θα επιλέξουν ό,τι χρειάζονται και θα συνθέσουν το δικό τους πόρισμα, το οποίο θα παρουσιάσουν τεκμηριωμένο στους υπόλοιπους συμμαθητές τους. Επιπλέον, θα πλοηγηθούν σε ηλεκτρονικά βιβλία και θα επιβεβαιώσουν τα πορίσματά τους αναζητώντας στοιχεία και από άλλα σημεία του ιλιαδικού κειμένου. Θα έχουν την ευκαιρία να αντλήσουν νέα γνώση από το ψηφιακό σχολικό εγχειρίδιο και να την εφαρμόσουν κατά περίπτωση σε άλλα κείμενα. Τέλος, θα βιντεοσκοπήσουν την προφορική ομιλία που θα συντάξουν και θα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν παρατηρήσεις σε αυτή αξιολογώντας παράλληλα την πειστικότητά της. Όλο το υλικό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τους θα συλλέγεται και θα αναρτάται στην ιστοσελίδα του μαθήματος από τους ίδιους.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνικά. Ομηρικά Έπη. *Ιλιάδα*: [I 225-431: Ο λόγος του Οδυσσέα και ο αντίλογος του Αχιλλέα](#)

Αρχαία Ελληνικά. Ομηρικά Έπη. *Ιλιάδα*: [Γ 121-244: Η τειχοσκοπία](#)

Αρχαία Ελληνικά. Ομηρικά Έπη. [Οδύσσεια](#)

[Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας \(Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου\)](#): Ηρωικό Έπος.

Δραματική Ποίηση (Γ΄ Γυμνασίου). Βιβλίο μαθητή. [Ευριπίδη, Ελένη](#)

Ιστοσελίδες

[Οργάνωση του λόγου: Οι τρόποι \(μέθοδοι\) ανάπτυξης μιας παραγράφου](#) [πηγή:

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο, Προσωπικός Ιστότοπος Β. Συμεωνίδη]

[Ομηρικά Έπη: Ηρωικό Ιδεώδες](#) [πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο]

[«Για την τιμή»](#) [πηγή: Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα. Αρχαιογνωσία και Αρχαιολογία στη Μέση Εκπαίδευση. Αρχαϊκή Επική Ποίηση: Από την Ιλιάδα στην Οδύσσεια. Α. Πόλκας]

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α΄ Φάση (3 διδακτικές περιόδους)

Ο διδάσκων διαβάσει το απόσπασμα [I 225-431](#) στην ολομέλεια φροντίζοντας για την γλωσσική εξομάλυνσή του, έτσι ώστε να είναι πλήρως κατανοητό από τους μαθητές. Κατόπιν, οι μαθητές δημιουργούν ζεύγη εργασίας. Ο κάθε μαθητής ([1](#) και [2](#)) ανοίγει στον υπολογιστή το φύλλο εργασίας που τον αφορά και εργάζεται με βάση τις οδηγίες. Στο κάθε ζεύγος, ο ένας μαθητής επεξεργάζεται το λόγο του Αχιλλέα και ο άλλος το λόγο του Οδυσσέα. Και οι δύο δουλεύουν παράλληλα με βάση κοινούς άξονες:

Α. Τη δομή του λόγου (χωρισμός ενοτήτων, πλαγιότιτλοι, αξιολόγηση οργάνωσης)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Β. Το περιεχόμενο του λόγου (επιχειρήματα, αξιολόγηση πειστικότητας)
Γ. Τα ιδεολογικά στοιχεία (αξίες και εντοπισμός χωρίων)
Δ. Τα συναισθήματα του ήρωα (εντοπισμός χωρίων και δικαιολόγηση συναισθημάτων)

Στη συνέχεια, καλούνται να επιβεβαιώσουν ή να αντικρούσουν με επιχειρήματα μια άποψη που αφορά τον ήρωα, τον λόγο του οποίου ερευνούν, αναπτύσσοντας μια παράγραφο με αιτιολόγηση. Ο μαθητής που ερευνά το λόγο του [Οδυσσέα](#) ασχολείται με την άποψη που διατύπωσε ο Αντήνορας στη [Γ 216-223](#) «Ο Οδυσσέας είναι εξαιρετικός ρήτορας» και ο μαθητής που ερευνά το λόγο του [Αχιλλέα](#) με την άποψη ότι «ο Αχιλλέας μοιάζει βαθιά προσβεβλημένος, πικραμένος και ανυποχώρητος».

Κατόπιν, καλούνται να αναπτύξουν ακόμη μια παράγραφο, αυτή τη φορά με παραδείγματα, ενισχύοντας την προηγούμενη άποψή τους με στοιχεία που αντλούν από τα έπη της Ιλιάδας και της Οδύσσειας. Για τη συγκρότηση των απόψεών τους μπορούν να συμβουλευθούν υλικό από ποικίλες προτεινόμενες ψηφιακές πηγές. Στο σημείο αυτό, πρέπει να προσεγγίσουν την πληροφορία, να την αξιολογήσουν και να χρησιμοποιήσουν αυτό που χρειάζονται, προκειμένου να δημιουργήσουν το δικό τους κείμενο. Όλο το υλικό τους αναρτάται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Η αξιολόγηση αυτής της φάσης βασίζεται στις παραγράφους που θα συνθέσουν οι μαθητές, τόσο ως προς την πληρότητα και εγκυρότητα του περιεχομένου όσο και ως προς τη δομή τους. Ο διδάσκων αξιολογεί και τη χρήση των ψηφιακών πηγών.

Β΄ Φάση (2 διδακτικές περιόδους)

Στη φάση αυτή οι μαθητές δημιουργούν εκ νέου ζεύγη εργασίας. Αυτή τη φορά το κάθε ζεύγος αποτελείται από μαθητές που στην προηγούμενη φάση δούλεψαν στο ίδιο πρόσωπο, δηλαδή στον Αχιλλέα ή στον Οδυσσέα. Οι ομάδες [«Αχιλλέας»](#) μελετούν τις εργασίες της προηγούμενης φάσης των ομάδων που μελέτησαν τον Οδυσσέα, προκειμένου να κατανοήσουν την ψυχοσύνθεση και τα επιχειρήματα και του άλλου ήρωα. Αντίστοιχα οι ομάδες [«Οδυσσέας»](#) μελετούν τις εργασίες των ομάδων που προσέγγισαν τον Αχιλλέα. Κατόπιν, με την ιδιότητα του προσώπου που

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκπροσωπούν καλούνται να συνθέσουν μια ομιλία-απάντηση στον συνομιλητή του. Οι ομάδες «Αχιλλέας» απευθύνονται στον Οδυσσέα και οι ομάδες «Οδυσσέας» στον Αχιλλέα. Υπενθυμίζεται στους μαθητές ότι θα πρέπει να ακολουθήσουν τους κανόνες του επικοινωνιακού πλαισίου μιας ομιλίας και ότι μιλούν ως ομηρικοί ήρωες. Αφού αναρτήσουν τους λόγους τους στην ιστοσελίδα του μαθήματος, όλοι οι μαθητές των ομάδων «Αχιλλέας» συνεργάζονται προκειμένου να αναδείξουν την ομιλία εκείνη που τους εκπροσωπεί καλύτερα. Αντίστοιχα πράττουν και οι μαθητές των ομάδων «Οδυσσέας». Η επιλεγμένη ομιλία από τον κάθε ήρωα εκφωνείται και βιντεοσκοπείται από ένα μέλος της ομάδας τους και τέλος το βίντεο αναρτάται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Η αξιολόγηση στη φάση αυτή στηρίζεται στις ομιλίες που θα συνθέσουν οι μαθητές (περιεχόμενο και μορφή λόγου) αλλά και στις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν για την ανάδειξη της ομιλίας που θα εκπροσωπήσει την ομάδα τους. Εφόσον υπάρχει χρόνος, μπορεί να ακολουθήσει και συζήτηση για τα κριτήρια με βάση τα οποία επέλεξαν την ομιλία και τι βοήθησε/ τι δυσκόλεψε την όλη διαδικασία.

Γ΄ Φάση (2 διδακτικές περιόδους)

Σε ολομέλεια τώρα όλοι μαζί οι μαθητές παρακολουθούν τις δύο βιντεοσκοπημένες ομιλίες και καλούνται να συζητήσουν με βάση τους εξής άξονες:

1. Σε ποια σημεία διαφοροποιούνται οι λόγοι οι δικοί τους από τους λόγους των πραγματικών ηρώων του Ομήρου και γιατί;
2. Ποιος λόγος θεωρείται κατά τη γνώμη τους πειστικότερος και πιο ρεαλιστικός και γιατί;
3. Ποια είναι εν τέλει τα συμπεράσματά τους για το χαρακτήρα και των δύο ηρώων; Άλλαξαν οι αρχικές τους κρίσεις και, αν ναι, γιατί;
4. Κρίνεται αναμενόμενη η εμφάνιση των δύο ηρώων με βάση τα όσα ξέρουμε έως τώρα για αυτούς (από την ραψωδία Α για τον Αχιλλέα και τη Γ για τον Οδυσσέα);

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ο διδάσκων μπορεί να εμπλουτίσει τη συζήτηση ή/και να την κατευθύνει σε θέματα που ο ίδιος θα ήθελε να υπογραμμίσει αξιοποιώντας και στοιχεία από τη βιντεοσκόπηση που αφορούν την εκφώνηση των λόγων.

Η αξιολόγηση της φάσης αυτής είναι διαμορφωτική και καθορίζεται από τη συμμετοχή των μαθητών στο διάλογο και τις απόψεις που διατυπώνουν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλα Εργασίας Α΄ Φάσης (3 διδακτικές περιόδους)

Μαθητής 1

Να μελετήσετε το λόγο του [Οδυσσέα](#) και να ερευνήσετε τα εξής θέματα:

1. Τη **δομή** του λόγου του. Χωρίστε το λόγο σε μικρότερες ενότητες με θεματικά κριτήρια και δώστε πλαγιότιτλους στην καθεμία. Πώς αξιολογείτε την οργάνωσή του;
2. Το **περιεχόμενο** του λόγου του. Ποια είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί, για να μεταπείσει τον Αχιλλέα; Πώς αξιολογείτε την πειστικότητά τους;
3. Τις **αξίες** που προβάλλονται από τα λεγόμενά του. Ποιες αξίες του ομηρικού ανθρώπου τονίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία.
4. Τα **συναισθήματα** του ήρωα. Πώς νιώθει ο Οδυσσέας και γιατί; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία στο λόγο του που τεκμηριώνουν τις απαντήσεις σας.

Ο Αντήνορας στη [Γ 216-223](#) εγκωμιάζει τη ρητοτική δεινότητα του ήρωα. Επιβεβαιώστε ή αντικρούστε με επιχειρήματα την παραπάνω άποψη με βάση τα στοιχεία που συλλέξατε παραπάνω, συντάσσοντας μία εκτεταμένη **παράγραφο** και αναπτύσσοντάς τη με αιτιολόγηση.

Συνεχίστε την έρευνά σας στο κείμενο της [Οδύσσειας](#) και εντοπίστε επιπλέον στοιχεία/σημεία που επιβεβαιώνουν την άποψή σας. Αναπτύξτε την απάντησή σας σε **μία ακόμη παράγραφο** με παραδείγματα.

Στην έρευνά σας συμβουλευτείτε και τους παρακάτω συνδέσμους:

- [Οργάνωση του λόγου](#) (για την ανάπτυξη των παραγράφων)
- [Ομηρικά Έπη](#) (για το ηρωικό ιδεώδες)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- [Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας](#) (για τις αξίες της Ιλιάδας και της Οδύσσειας)
- [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα](#) (για την τιμή)
- [Τρόποι πειθούς](#) (για την αξιολόγηση του επιχειρήματος)

Τελειώνοντας, μην ξεχάσετε να αναρτήσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Μαθητής 2

Να μελετήσετε το λόγο του [Αχιλλέα](#) και να ερευνήσετε τα εξής θέματα:

1. Τη **δομή** του λόγου του. Χωρίστε το λόγο σε μικρότερες ενότητες με θεματικά κριτήρια και δώστε πλαγιότιτλους στην καθεμία. Πώς αξιολογείτε την οργάνωσή του;
2. Το **περιεχόμενο** του λόγου του. Ποια είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί, για να αιτιολογήσει τη στάση του; Πώς αξιολογείτε την πειστικότητά τους;
3. Τις **αξίες** που προβάλλονται από τα λεγόμενά του. Ποιες αξίες του ομηρικού ανθρώπου τονίζονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία.
4. Τα **συναισθήματα** του ήρωα. Πώς νιώθει ο Αχιλλέας και γιατί; Αλλάζει καθόλου στάση στην πορεία του λόγου του; Να εντοπίσετε και τα αντίστοιχα χωρία στο λόγο του που τεκμηριώνουν τις απαντήσεις σας.

Ο Αχιλλέας μοιάζει βαθιά προσβεβλημένος, πικραμένος και ανυποχώρητος. Επιβεβαιώστε ή αντικρούστε με επιχειρήματα την παραπάνω άποψη με βάση τα στοιχεία που συλλέξατε παραπάνω, συντάσσοντας μία εκτεταμένη **παράγραφο** και αναπτύσσοντάς τη με αιτιολόγηση.

Συνεχίστε την έρευνά σας στο κείμενο της [Ιλιάδας](#) και εντοπίστε επιπλέον στοιχεία/σημεία στα αποσπάσματα που έχετε ως τώρα μελετήσει, τα οποία να

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

επιβεβαιώνουν τις απόψεις σας για τον ομηρικό ήρωα. Αναπτύξτε την απάντησή σας σε **μία ακόμη παράγραφο** με παραδείγματα.

Στην έρευνά σας συμβουλευτείτε και τους παρακάτω συνδέσμους:

- [Οργάνωση του λόγου](#) (για την ανάπτυξη των παραγράφων)
- [Ομηρικά Έπη](#) (για το ηρωικό ιδεώδες)
- [Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας](#) (για τις αξίες της Ιλιάδας και της Οδύσσειας)
- [Ψηφίδες για την Ελληνική Γλώσσα](#) (για την τιμή, του Λ. Πόλκα)
- [Τρόποι πειθούς](#) (για την αξιολόγηση του επιχειρήματος)

Τελειώνοντας, μην ξεχάσετε να αναρτήσετε το υλικό σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας Β΄ Φάσης (2 διδακτικές περιόδους)

Αχιλλέας

Αφού διαβάσετε τις παραγράφους του [Μαθητή 1](#) από τις δραστηριότητες της [Α΄ Φάσης](#), να συντάξετε μια **ομιλία-απάντηση** στον Οδυσσέα. Είναι η στιγμή να γίνετε Αχιλλέας, να κατανοήσετε την προσωπικότητα και τα συναισθήματά του αλλά και τις αξίες της ομηρικής εποχής και να προσπαθήσετε να απαντήσετε εσείς στον Οδυσσέα. Μην ξεχάσετε ότι θα δημιουργήσετε μία ομιλία και συνεπώς πρέπει να επεξεργαστείτε το λόγο σας, ώστε να ακολουθεί τους κανόνες του συγκεκριμένου επικοινωνιακού πλαισίου. Τελειώνοντας να αναρτήσετε το λόγο σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Στη συνέχεια, όλοι οι μαθητές που εκπροσωπείτε τον Αχιλλέα να διαβάσετε τους λόγους που έχετε δημιουργήσει και να επιλέξετε με ψηφοφορία αυτόν που θεωρείτε καλύτερο. Ο λόγος σας θα εκφωνηθεί από μέλος της ομάδας σας, που εσείς θα επιλέξετε, και θα βιντεοσκοπηθεί.

Οδυσσέας

Αφού διαβάσετε τις παραγράφους του [Μαθητή 2](#) από τις δραστηριότητες της [Α΄ Φάσης](#), να συντάξετε μια **ομιλία** απευθυνόμενοι στον Αχιλλέα. Είναι η στιγμή να γίνετε Οδυσσέας, να κατανοήσετε την προσωπικότητα και τα συναισθήματά του αλλά και τις αξίες της ομηρικής εποχής και να προσπαθήσετε να απευθυνθείτε εσείς στον Αχιλλέα. Μην ξεχάσετε ότι θα δημιουργήσετε μία ομιλία και συνεπώς πρέπει να επεξεργαστείτε το λόγο σας, έτσι ώστε να ακολουθεί τους κανόνες του συγκεκριμένου επικοινωνιακού πλαισίου. Τελειώνοντας να αναρτήσετε το λόγο σας στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Στη συνέχεια, όλοι οι μαθητές που εκπροσωπείτε τον Αχιλλέα να διαβάσετε τους λόγους που έχετε δημιουργήσει και να επιλέξετε με ψηφοφορία αυτόν που θεωρείτε καλύτερο. Ο λόγος σας θα εκφωνηθεί από μέλος της ομάδας σας, που εσείς θα επιλέξετε, και θα βιντεοσκοπηθεί.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Κοινό Φύλλο Εργασίας Γ' Φάσης (2 διδακτικές περιόδους)

Παρακολουθείστε τώρα όλοι μαζί τις δύο βιντεοσκοπημένες ομιλίες και απαντήστε προφορικά στις ακόλουθες ερωτήσεις:

1. Σε ποια σημεία διαφοροποιούνται οι λόγοι των συμμαθητών σας από τους πρωτότυπους;
2. Ποιους θεωρείτε πιο πειστικούς και ρεαλιστικούς και γιατί;
3. Να καταγράψετε τα συμπεράσματά σας για το χαρακτήρα των δύο ηρώων. Άλλαξαν οι αρχικές σας κρίσεις και γιατί;
4. Κρίνετε αναμενόμενη την εμφάνιση των δύο ηρώων με βάση τα όσα ξέρουμε για αυτούς (από την Α ραψωδία για τον Αχιλλέα και την Γ ραψωδία για τον Οδυσσέα);

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι εκφωνημένες ομιλίες θα μπορούσαν να δουλευτούν εκ νέου κατά ζεύγη, ώστε να λάβουν μέρος όλοι οι μαθητές και να αναπτύξουν τις απαιτούμενες δεξιότητες για την εκφώνηση ενός λόγου. Θα μπορούσε να διοργανωθεί και αγώνας λόγων σε επίπεδο τμήματος ή/και σχολείου. Το συγκεκριμένο χωρίο του ιλιαδικού κειμένου θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και από ομίλους ρητορικής που ενδεχομένως υπάρχουν στο σχολείο. Ενώ παράλληλα το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας θα ήταν ενδιαφέρον να εστιάσει στα συναισθήματα, στην έκφραση και στη διαχείρισή τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Στο συγκεκριμένο σενάριο οι μαθητές εργάζονται κατά ζεύγη και αλλάζουν ρόλους ανά φάση. Αυτό γίνεται σκόπιμα προκειμένου όλοι να δουλέψουν ατομικά, για να «κατανοήσουν» έναν ήρωα, αλλά και να γνωρίσουν και τους δύο ήρωες μέσα από τα μάτια και των συμμαθητών τους (συνειδητοποιώντας ενδεχομένως και τις πολλαπλές οπτικές γωνίες), πριν κληθούν να υιοθετήσουν έναν ρόλο και να απευθυνθούν στο συνομιλητή τους συντάσσοντας μια προφορική ομιλία. Όλο αυτό είναι πιθανό να τους μεπρδέψει και να χρειαστούν την καθοδήγηση του διδάσκοντα, που θα πρέπει και ο ίδιος να γνωρίζει ότι με τα φύλλα εργασίας οι μαθητές ατομικά και συνεργατικά προσπαθούν να προσεγγίσουν τους ιλιαδικούς ήρωες (ήθος, ψυχοσύνθεση, συναίσθημα) αλλά και τις αξίες της εποχής που προφανώς επηρεάζουν το ήθος, την ψυχοσύνθεση και τα συναισθήματα των ανθρώπων που δρουν τότε. Προβλήματα ενδεχομένως να υπάρχουν και με τις βιντεοσκοπήσεις. Καλό θα είναι ο διδάσκων, αναλόγως και με την εξοικείωση του τμήματός του με συναφείς διαδικασίες, να δώσει ορισμένες κατευθύνσεις στην «υπόδυση» του ρόλου, αλλά να αφήσει και τους μαθητές ελεύθερους να εκφραστούν αυθόρμητα και να φέρουν εις πέρας όλη τη διαδικασία, σε μια προσπάθεια να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να δείξουν υπευθυνότητα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & Kalantzis, M. (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge

Gardner, H. 1983. *Frames of mind: The Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*.

<http://neamathisi.com/learning-by-design/> [20/04/2014].

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

[20/04/2014].

Τσάφος, Β. 2004. *Η διδασκαλία της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας και Γλώσσας. Για μια εναλλακτική μαθητεία στον αρχαίο κόσμο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge MA: Harvard University Press.

Wace, A. & Fr. Stubbings. 1984. *Όμηρος: A Companion to Homer [I]*, (επιμ. ελλ. εκδ. Γ. Γιατρομανωλάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.